

Miša Anastasijević

24. februara 1803. godine, u Poreču na Dunavu, kod Donjeg Milanovca, rođen je veliki srpski trgovac i dobrotvor, kapetan Miša Anastasijević. Mišin otac Anastas, prema čijem imenu je Miša kasnije izveo svoje prezime, bavio se zemljoradnjom i sitnom trgovinom, a majka Ruža, obična žena tog doba i domaćica, umrla je na porođaju donoseći Mišu na svet. Da bi mogao da odgaji sina, Anastas je oženio udovicu bez dece, Milju. U Mišine nepune tri godine i Anastas je umro, a brigu o dečaku preuzela je Milja, koja će o njemu brinuti do kraja svog života kao rođena majka.

Mišino detinjstvo poklopilo se sa burnim godinama Prvog srpskog ustanka, kada se preko Dunava bežalo od Turaka u Austriju, gde će i Milja i Miša prebeći krajem 1805. U izbeglištvu, Milja upoznaje trgovca Stojana Matrošliju sa kojim će po povratku u Poreč sklopiti ortakluk, pa se on sa ženom i ćerkom doseljava kod Milje i Miše, gde vodi trgovinu, dok se žene staraju o kući, a mali Miša pohađa osnovnu školu. Od novca zarađenog ortaklukom Milja je školovala Mišu, a to je tada bila retkost i za decu čiji su roditelji bili imućniji. Na žalost, ortakluk nije dugo trajao, prekinuvši se kada je, ostavljajući Milji i svojoj ženi sasvim dovoljno novca za pristojan život, 1812. godine Stojan umiro.

1813. godine, ponovo bežeći od Turaka, Miša se sa pomajkom našao u Austriji. Tu je već dovoljno odrastao, u deset godina, čuvao ovce, obavljajući tako svoje prve dužnosti, da bi ga po povratku u Poreč dočekao posao đumrugdžiju na skeli Dobrovačkoj, gde ga je postavio načelnik Joksa Milosavljević. Miša je ovaj posao radio sve do 1822. godine, kada je stekao dovoljno novca da počne samostalnu

trgovinu. Sa oko 300 groša ušteđevine počeo je posao i za kratko vreme, pokazavši veliki talenat, neiscrpu energiju, organizatorske sposobnosti i intuiciju, već krajem prve godine poslovanja stekao kapital od preko 6.000 groša. Ovo ga je, već sa dvadeset godina života, svrstalo među najbogatije ljude tog vremena u Srbiji.

1825. godine Miša je oženio Hristinu Urošević, čiji je brat Sima bio pisar kneza Miloša. Preko njega je ušao u poslovnu saradnju sa vladarom i tadašnjim najvećim trgovcem Srbije. Počeo je da radi trgovinu krupnom stokom za račun austrijskih trgovaca, a knez ga je 1833. postavio i za dunavskog kapetana, sa nadzorno – arbitražnom ulogom.

Novim hatišerifom iz 1833. godine rešen je teritorijalni i ekonomski položaj Srbije. Dobivši pod upravu Đerdap i Krajinu, Srbija je uvećala broj stanovnika i promet robom se pojačao. Porasla je potreba za raznovrsnijom robom, a naročito solju i Miša ulazi u novi posao. Uzeo je u zakup monopol na izvoz soli iz kneževina Vlaške i Moldavije, a kasnije i na uvoz soli iz Austro-Ugarske. U jednom momentu, posedujući 1,5 milion dukata gotovine, postao je jedan od najbogatijih ljudi na Balkanu. Njegova "imperija" ili "prva srpska multinacionalna kompanija" brojala je oko 10.000 zaposlenih, 23 filijale - stovarišta u raznim krajevima i najmanje 74 broda za prevoz soli. A tu je spadalo i devet spahiluka u Vlaškoj, kao i pokretni i nepokretni inventar na njima. Glavna kancelarija "imperije" bila je u Bukureštu a uprava u Beogradu.

Miša je kao dobrotvor novac delio "i šakom i kapom", pozamljivao je, pomagao mnoge pisce, opraštao dugove, poklanjao garderobu, finansirao balove, otvorio besplatnu školu na svom imanju, davao i miraze, spašavao trgovce od propasti .

Dobre odnose je održavao sa kneževima Milošem i Aleksadrom, a u politiku ušao povodom zapleta oko njegovog zeta Raje Damjanovića, inače ministra i predsednika Velikog suda. Tako je sa knezom prekinuo odnose kada je Damjanović zbog zavere osuđen na tamnicu, gde je i umro. Kapetan Miša se uključio u pokret za svrgavanje kneza Aleksandra i sarađivao sa Ilijom Garašanićem i Vučićem. Bio je predsednik Svetoandrejske skupštine 1858, na kojoj je izvršena dinastijska smena, gde je kao pobednik izašla treća strana, tj. Miloš postao knez, a Miša ubrzo nakon toga napustio Srbiju i kasnije tek povremeno i na kratko navraćao.

Kapetan – Mišino zdanje, Miša je gradio, veruje se, sa namerom da postane dvor, ali ga je razvoj političkih događaja naveo da zgradu 1863. godine pokloni “svome otečenstvu”. U tu veliku zgradu smešteni su Velika škola, gimnazija, Ministarstvo prosvete, Narodna biblioteka i muzej. Danas se u njoj nalazi Rektorat Univerziteta u Beogradu.

Kapetan Miša Anastasijević umro je 27. januara 1885. godine u Bukureštu.

Divna Milošević

[Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported](#)

You are free:

- to Share - to copy, distribute and transmit the work
- to Remix - to adapt the work

Under the following conditions:

- Attribution. You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- Noncommercial. You may not use this work for commercial purposes.
- Share Alike. If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.
  - For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work. The best way to do this is with a link to this web page.
  - Any of the above conditions can be waived if you get permission from the copyright holder.
  - Nothing in this license impairs or restricts the author's moral rights.